

Basisstof 1 Geslachtsorganen**baarmoeder**

Orgaan waarin zich het embryo ontwikkelt.

balzak

Huidplooï waarin teelballen en bijballen liggen.

bijbal

Tijdelijke opslag van zaadcellen.

binnenste vulvalippen (binnenste schaamlippen, kleine vulvalippen)

Huidplooïen die vocht aanmaken.

buitenste vulvalippen (buitenste schaamlippen, grote vulvalippen)

Behaarde huidplooïen.

clitoris (kittelaar)

Geslachtsorgaan van de vrouw; bestaat uit zwellichamen (inwendig) en clitoriseikel (uitwendig).

eierstok

Deel waar de eicellen zich ontwikkelen.

eikel

Top van de penis; gevoelig voor prikkels.

eileider

Vervoer van eicellen van de eierstok naar de baarmoeder.

penis

Uitwendig geslachtsorgaan van de man.

primaire geslachtskenmerken

Geslachtskenmerken die vanaf de geboorte aanwezig zijn.

prostaat

Orgaan dat vocht toevoegt aan de zaadcellen.

teelballen (zaadballen)

Delen die zaadcellen produceren.

urinebuis

Transport van urine en (bij mannen) sperma.

vagina (schede)

Kanaal tussen de baarmoeder en de vulva.

voorhuid

Huidplooï om de eikel.

voortplantingsstelsel

Alle organen die nodig zijn bij de voortplanting.

zaadblaasjes

Organen die vocht toevoegen aan de zaadcellen.

zaadleider

Vervoer van zaadcellen van bijbal naar prostaat.

zwellichamen

Delen die zich vullen met bloed en daardoor groter en steviger worden.

Basisstof 2 Veranderingen in de puberteit**geslachtshormonen**

Hormonen die door de geslachtsorganen worden aangemaakt.

secundaire geslachtskenmerken

Geslachtskenmerken die ontstaan vanaf de puberteit.

Basisstof 3 Vruchtbaar worden**baarmoederslijmvlies**

Binnenkant van de baarmoeder; de dikte verandert tijdens de cyclus.

eicel

Geslachtscel van de vrouw.

eisprong (ovulatie)

Een eicel komt vrij uit de eierstok.

menstruatie

Deel van het baarmoederslijmvlies en bloed verlaten via de vagina het lichaam.

menstruatiecyclus

Proces van ovulatie en menstruatie dat steeds opnieuw begint; duurt gemiddeld 28 dagen.

zaadcel

Geslachtscel van de man.

Basisstof 4 Zwanger worden**bevruchting**

Samensmelting van de kern van de eicel en de kern van de zaadcel.

echoscopie (echo)

Zichtbaar maken van het embryo op een scherm met behulp van geluidsgolven.

embryo

Het klompje cellen na de innesteling.

foetus

Het embryo vanaf de derde maand.

innesteling

Het klompje cellen zet zich vast in het baarmoederslijmvlies.

navelstreng

Vervoert stoffen van en naar het embryo en placenta; bestaat uit weefsel van het embryo.

placenta (moederkoek)

Bestaat uit weefsels van het embryo en van de moeder; zorgt voor uitwisseling van zuurstof en voedingsstoffen.

prenataal onderzoek

Onderzoek naar afwijkingen bij een ongeboren kind.

vlokkentest

Onderzoek naar cellen met chromosomen die afkomstig zijn uit de placenta.

vruchtvliezen

Soort zak waarin het vruchtwater en het embryo zitten.

vruchtwater

Beschermst tegen uitdroging, stoten en verandering van temperatuur.

vruchtwaterpunctie

Onderzoek naar cellen met chromosomen die afkomstig zijn uit het vruchtwater.

Basisstof 5 Geboorte**indaling**

Eerste fase van de geboorte: het hoofdje van de foetus zakt naar beneden.

nageboorte

Vierde fase van de geboorte: de placenta, de vruchtvliezen en de resten van de navelstreng worden naar buiten geduwd door persweeën.

ontsluiting

Tweede fase van de bevalling: de baarmoedermond gaat open door weeën.

persweeën

Krachtige weeën waarbij ook de spieren van de buikwand samentrekken.

uitdrijving

Derde fase van de bevalling: de baby komt via de vagina naar buiten.

weeën

Samentrekkingen van de baarmoederwand.

Basisstof 6 Seksualiteit**geaardheid**

Tot welk geslacht iemand zich seksueel aangetrokken voelt.

gender

Wordt bepaald door geslacht, genderidentiteit, geaardheid en genderexpressie.

geslacht

Wordt bepaald door de geslachtskenmerken.

intimiteit

Je verbonden voelen met iemand (functie van seksualiteit).

lust

Seksualiteit geeft mensen plezier; het windt mensen op (functie van seksualiteit).

masturbatie (zelfbevrediging)

Bij jezelf zorgen voor een orgasme.

orgasme (klaarkomen)

Een lekker gevoel door prikkeling van de eikel (van de penis of de clitoris).

seksualiteit

Alle gedachten, gevoelens en handelingen die te maken hebben met seksuele opwindning.

voortplanting

Samen met iemand een kind krijgen (functie van seksualiteit).

Basisstof 7 Veilige seks**aids**

Veroorzaakt door hiv; genezing niet mogelijk.

chlamydia

Meest voorkomende soa met weinig klachten; zonder behandeling kans op onvruchtbaarheid.

condoom

Rubberen hoesje dat om de penis wordt gerold; een vrouwencondoom wordt in de vagina geplaatst.

de pil (anticonceptiepil)

Pil die een vrouw dagelijks inneemt zodat geen ovulatie plaatsvindt.

gonorroe

Soa die zorgt voor vieze afscheiding uit vagina of penis; zonder behandeling kans op onvruchtbaarheid.

pessarium

Rubberen koepeltje dat de baarmoedermond afdekt.

seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's)

Ziekten die je kunt krijgen door contact met penis, vagina, anus en mond van een besmette persoon.

spiraaltje

Wordt in de baarmoeder geplaatst; voorkomt ovulatie (hormoonspiraaltje) of innesteling (koperspiraaltje).

sterilisatie

Blijvende ingreep waarbij de zaadleiters (bij de man) of eileiders (bij de vrouw) worden onderbroken.

syfilis

Soa die zweertjes rondom de vagina, penis of anus veroorzaakt.

voorbehoedsmiddelen

Middelen die zwangerschap voorkomen.

Extra 8 Voortplanting bij dieren**cloaca**

Opening bij vogels die ze tegen elkaar persen tijdens de paring.

inwendige bevruchting

Bevruchting gebeurt in het lichaam.

uitwendige bevruchting

Bevruchting gebeurt buiten het lichaam.